

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Η ΠΑΛΛΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΕΣ ΑΠΟΚΡΗΣ

Πριν άρχισουν ή χειροσεριδες και πριν άνοιξουν τα κοσμικά κέντρα. Ο θάνατος της ευσθίας. Πάει κι ή άπειρηάτικη μακροανδία!... Τα παλιά άπειρηάτικα τραγούδια. Κυρίες και δούλες. Η άπειρηάτικη Σάτυρα. Ένα παίημα του Ραμπάγυ. Το πρώτο Κομιτάτο της Άπειρηάς. Η « Άνασσα Άποκρηω ». Τι έγραψε ο Δ. Χαμβέρης. Έμμετρος προσφωνήσεις και αντίφωνήσεις. Ο θρήνος των δημοσιογράφων. Πρώ του 1888, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΗΝ παλιή έποχή, πού ή Άποκρηές ήσαν λαϊκή γραφή και δεν είχαν ελαφριά άκονα ή χειροσεριδες, τα σαλιόνια και οι δριμόσοι χοροί, ή γραφή αυτή είχε χρώμα δικό της, καθαρώς Έλληνικό, είχε τα τραγούδια της και τους ξεχωριστούς χορούς της.

Επίσης τα παλιά καλά χρόνια έπληγε κατά τις Άποκρηές το μεγάλο γέλιο, το άληθινο και πλατό, το ξεκούσια, ή πραγματική διασκεδάσις, το πνεύμα και ή νόστιμη σάτιρα και, πρό παντός, ή λογική και ή πραγματική διασκεδάσις του λαού.

Τώρα και στά λαϊκά άξονα σάτιρα, πάει και ή χαρακτηριστική της Άποκρηάς μακαρονάδα, ή κωμική, το πορτογάλλι στο κροστί, το άστειό, ή συγγενικές ή συναθροίσεις, ή ξεφανδές των μασκαράδων έμμετρών.

αις. Σήμερα κ' ή φοιτητική Κοινοπραξία θέ πάει στο Ντασιγκ και χορεύει ή στο πλησιέστερο χοροδιδασκαλείο...

Την παλιή έποχή, καθώς είπαμε, ή Άποκρηή ήταν αληθινή διασκεδάσις, είχε νόστιμο χρώμα, είχε τα δικιά της τραγούδια.

Το πιο παλιό τραγούδι της Άποκρηάς είναι τό:

Κατηφορούν ή γάτα μας και την λέει γριά, πάχει τα μάτια γαλιανά και την ούρα μακροαία!...

Νεώτερο κάπως άποκρηάτικο τραγούδι είναι και το έξης: Αυτός πού σέβει το χορό του πρόβουνε μοντζούδες, του πρόβουνε κι' άλ' την Κούλουρη δυο κωφίνες κουλούρες.

Καθώς και αυτό: Την πηχτα πούφαγ' ο Σπανός ήταν κολοκυθένια. Τα χέρια πού την πλάθανε ήταν μαλαμαρένια!...

Όταν εισήχθη στά ήθη της Άθηναϊκής Άποκρηάς το νόστιμο και ή μισέ μισέ, έλαρε να ύπαρχη και ή διάκρισις τάξεων, γιατί έδωσαν έσο και ή δούλες νταμαφισμένες με τα μακαρονάκια της κρισίας των και γυρίζαν στους δρόμους. Το Άθηναϊκό πνεύμα έντεπνεύθη σχετικώς το κείνο τετράστιχο, το άποιο τραγούδιότανο στους δρόμους της Άθήνας:

Η μασκα και το νόστιμο τώρα την Άποκρηή κάνει το κάθε δουλικά να φραίνεται κυρία!...

Η Άποκρηές της παλιής έποχής ένέπνευαν τους ποιητές και έγραφαν έντυχηστάτα τραγούδια. Ός λιράδιγμα σάς φέρουμε το κείνο πολιτικό σατυρικό παίημα του μακαριού Ραμπάγυ (Κλεάνδρου Τριανταφύλλου). Έγραψε στις 23 Φεβρουαρίου 1886 και σατυρίζει τους πολιτικούς της έποχής εκείνης:

Κάτω τή μασκα πού φορείτε άποκρηαί, Ήρωσούτα, σ' άτέλειωτη Άποκρηή, γνωρίζεσ' από μακροά!...

Σεις πού, κι' αν χάνετ' ή Πατριόδα, μέσα στον έρω της χαμό, σαν ξένη βόσκατε άκριδα χωρίς άγαπή και παλμό. Κάτω τή μασκα, κνδερνήτα, με πολεμοκραχη λαλιά, κάτω τή μασκα, να φανήτε με τή θοαρά σας την παλιά.

Άπό τά 1888 άρχισαν να ξεφουρατίζονται κ' ή Άθηναϊκές Άποκρηές. Τότε συνέστη και το πρώτο Κομιτάτο για τον έορτασμό του Καρναβάλιου. Η Άποκρηές του 1888 γιορταστήσανε με κάθε δυ-

νατή έπίδειξη και μεγαλοπρέπεια, πραγματικώς προτοφανή.

Η « Ά γ α σ α » Ά π ό κ ρ η ω » είναι σ' ένα δόλοχρονό άρμα ζωομένη, ως θεά, επί θρόνου μεγαλοπρεπούς, κρατούσε το σκήπτρο της και περιτομώζονταν από κρυσταίνες και άχροντας του βασιλείου της. Περιήλθε έτσι τους κεντρικούς δρόμους των Άθηνων. Ίταίς χειροκέντητοι προηγούντο και βιάζληρη ούρα μασκαράδων την ακολουθούσε.

Κατόπι ερχόταν άλλη σειρά άρμάτων και κίρρων στολισμένων με συμβολικές ένανω παραστάσις.

Και όμως, και' όλα αυτά, ο κόσμος δεν έβρινε διόλου εύχαριστήμενος.

Ο κ. Ι. Χαμβέρης, σε μιή περιγραφή του για τις Άποκρηές του 1888, τις χαρακτηρίζει ως « άναξίας καθ' όλα του προγεννηθέντος θορόδου και των προσδοκίων του κοινού ».

Η « Άνασσα Άποκρηω » προστερονήθη τότε με τους έξης στίχους, τους όποιους είχε κάνει ο Σοφής:

—Βασίλισσα της ξευεκιάς, βασίλισσα της τρέλλας,

των νταουλιών, των τραγουδιών, της σάτυρας, της βασιλέας.

Έμεις ό αντιπροσωποί έκάστης συνοχίας, πάσης φυλής και τάξεως και πάσης ηλικίας, σ' ύποδεχόμεθα θερμώς, με άνοικτας άγκάλας, με όλους σου τους ύπουργούς με όλον σου το άλας.

Έμπρός να παίξη ο καθείς του μασκαρά τον όλον, κι' εδω το κέντρον να γενή των μασκαράδων όλων να γίνεται συνάθροισις, βση και φασαρία, να έρχονται από παντού κι' από την Καισαρείο. Και με το Κομιτάτο σας το Πανελλαδικόν, να λύσουμε το ζήτημα το Άνατολικόν.

Στην προσφώνηση αυτή άπάντησε ή « Άνασσα Άποκρηω » ως έξης:

—Μετά μεγάλης μου χαράς κυριτάς συνηγμένους τους μασκαράδες τους τρανούς του πρό αίωνων γένους, και γεγωνιά τή φρονή σας λέγω φανερά, πώς είν' οι σχέσεις διαλαί με κάθε μ α σ κ α ρ α.

Μά τώρα χαίρεται κανείς, έμπρός του να σ' έβλεψη, και μασκαράδες φραίνεστε στον κόσμον όπως πρέπει, με χάρην, με κομψότητα, με πνεύμα, μ' έξυπνάδα, και το μασκαραλήρι σας δοξάει την Έλλάδα. Αυτά το Κομιτάτον μας κοινά μαγειρομένα. Είς ταύτην τής Άνατολής την ένδοξον γονίαν, Τά πάντα θα συντελεσθούν με τάξην κι' άρμονίαν... Και τώρα των Άποκρηω

την ενδραβην κρησττώ και άνακράζω μεθ' ήμων: —Το Καρναβάλι ζήτω!..

θα πή στους μασκαράδες και θα σκοπιά παράσημα βασιλεία και παράδες. Και μ' όλα του τα δυνατά, θα έγρασθη μ' έμένα, για τόσα θέματ' άρεστη,

την ενδραβην κρησττώ και άνακράζω μεθ' ήμων: —Το Καρναβάλι ζήτω!..

Άπό τά 1888, κάθε χρόνο σχεδόν, συνεχροείτο Κομιτάτο των Άποκρηω. Άλλά ο έορτασμός από χρόνο σε χρόνο ήτανε χειρότερος, ως πού στά 1900, ο άνούσος έορτασμός της Άποκρηάς έπικράλεσε την πρό της Έπιτροπής του Κομιτάτου παρτέλσαν των δημοσιογράφων, ποσεάχροντος του άειμνήχοντος Κοινούκλίου. Οι δημοσιογράφοι έξέλιγαν δίψην και κρατούσαν στά μάτια τους τα μαντήλια τους, εις ένδειξη του πενθίμου έορτασμού!...

Ο ΠΑΛΛΟΣ

Τό σύγχρονο Άποκρηάτικο γλέντι στα Ντασιγκ.

